

Pesta 28 ianuaru. (9 fauru.)

Va ești dominec'a. | Redact. : strad'a lui Leopoldu nr. 32.

Nr. 4.

Anulu IX, — 1873.

Pretulu pe anu 10 fl., pentru Romani'a 2 galbeni.

Despa din Cerneti.

I.

Candu nóptea vinu sè cugetu p'acoste mandre maluri,
 Si ochiu-mi ratacesce pe splendidele valuri,
 O! tu cea mai frumósa fecióra din Cerneti,
 Tu ce-ai sburatu ca visulu seninei dimineti,
 O Despo! ti-vedu umbr'a fantastica, nebuna,
 Sburandu din sinulu apei in radiele de luna!
 Vini tu, ceréscu umbra, p'acestu frumosu pamentu,
 Sè ne incanti vederea cu farmeculu tou santu?
 Séu cauti pe acel'a ce, incarcatu de lantiuri,
 Vediutu-l'ai trecéndu-lu paganii p'aste valuri,
 P'acela ce odata erá iubitul tu,
 Ér tu a lui viétia, lumina, Dumnedieu?
 Pe dinsulu tu lu-cauti in fia-care nópte,
 Si Dunarea-ti ingana suspine, plangeri, siópte,
 Si eculu ti-respunde... si-unu seculu a 'mplinitu,
 De candu paganulu barbaru din bratie-ti l'a rapitu!

II.

Erá o di senina, o di de serbatóre,
 Candu sórele revérse divin'a lui splendóre,
 Candu muntele si valea cu flori se incununu,
 Candu ceriulu si pamentulu iubirea loru si-spunu.
 Erá 'n Cerneti multíme de lume adunata,
 Venise ca sè véda o nunta laudata,
 Cà-ci Despa cea frumósa si tinerulu Sorinu
 Aveau sè vina 'n fati'a altarului divinu,
 Si binecuventarea Eternului parinte
 Din ceriu sè consacreze iubirea loru ardinte.

III.

O! câta bucuría lucesce 'n fati'a loru!
 Nimica nu mai vede din câte-i incungioru.
 Sorinu cu eé ardóre contempla pe mirésa!
 Ati crede cà-i unu sóre ce poleie o lésa
 De flori, ce-si pléca fruntea timida, rumenindu,
 Candu ochii lui cei negri ardiend'o-i intélnesce,
 Ce gingasiu ea se 'nclina, suride si rosiesce!
 Ér sinulu ei sub ie'a cu fluturasi de auru
 Svienesce si tradéza alu inimei tesauru!
 O! câte dulci promissii si-facu ei in tacere!
 Unu viótoriu de auru, o viétia de placere
 Li ride inainte... Speranti'a, focu divinu,
 Pe fati'a loru revérse ceresculu ei carminu.
 Candu muritoriulu inse se crede domnu pe sórta,
 Restrostea fiorósa isbesce l'a lui pórtu,
 Si velulu de mirésa se schimba in lintiolu,
 Si dintre flori apare elu mortii capu schidolu.

IV.

Dar éta-i sunt sè plece cu totii la altaru,
 Mirés'a sficiósa se urca 'n mandrulu caru,
 Ér mirele s'arunca p'unu negru calu de munte,
 Cu frénele 'nstelate, c'o stema alba 'n frunte,
 Convoiulu nuntii pléca in cantece, strigári.
 Din mani aruncu buchete, din guri ferbinti urári,
 Ori câtí aseptu in cale... Dar clopotulu din turla,
 Ca glasulu unui angeru divinu in aeru urla,
 Si urletu-i descépta in sinulu tuturoru

A consciinței vócei, divinulu ei fiuru...
Blastemu!... Chiar in momentulu candu man'a tremuranda

A preotului pune cunun'a stralucinda
Pe fruntea radiósa a miriloru... atunci
Se audí d'odata din deluri peste lunci
Unu strigatu de alarma... O urdia pagana
Veniá ca sè pradeze in patri'a romana.
„La arme!“ strigu betranii, ér junii toti in coru
Respundu voiosi: „La mórte!“ si toti in lupta sboru.

V.

Acésta intemplantare érá 'n acele timpuri,
Candu intelniá strainulu in munti, paduri si campuri,
In sate si orasie, unu peptu ca de otielu,
De care sè se sparga cumplitulu infidelu.
Atunci sciau Romanii sè lupte pentru tíera,
Si mortii sangeróse sè rida ca o héra;
Atunci nu aveau inca proverbulu blastematu:
Cà capulu ce se pléca de sabia-i crutiatu!

VI.

Multu s'au luptatu Romanii! Dar ce puteau sè facea,
Candu indiecitu la numeru e cel'a ce-i ataca!
Ce vreti sè facea óre voinicii marinari,
Candu i surprindu pe mare tempeste iuti si tari?
Ei luptu in desperare cu undele turbato,
Puterile loru inse incepu a fi secate,
Si undele flamande i sorbu in sinulu loru,
Dar mórtea li e santa, cà-ci totu in lupta moru.
Totu astu-felu si Romanii cadeau mereu in lupta,
Cu sangele din véne seursu totu, cu arm'a rupta,
Luptandu, barbarulu prada, ucide si dà focu;
Ruine si cenusia elu lasa 'n ori-ce locu.
Candu infernal'a sete de prada i s'alina,
Se 'ntórece, lasa tíer'a de fumu si sange plina,
Si duce in selavia o suta juni sumeti,
Totu ce facea mandria junimei din Cerneti.
Sorinu, frumosulu mire cu pletele de auru,
E ferecatu in lantiuri si geme ca unu tauru;
Se lupta si ragesce ca leu 'n cursa prinsu.
Alu fericirii sale dragu sóre 'n nori s'a stinsu!
Din luntre se arunca, in Dunare s'afunda,
Si vai! nu mai apare din furiós'a unda!

VII.

Schinteiatóri'a nópte intinde pe pamentu
Aripele 'nstelate, ca p'unu intinsu mormentu,
Ér Despa se bocesco p'unu vérfu inaltu de stanca,
Si Dunarea ingana durerea ei adanca.
Dar éca se innaltia alu lunei mandru discu,
Lumin'a ei poleie alu deluriloru piscu;
Ca globu de focu plutesce in bolt'a azuria,
Si 'ntinde peste apa o punte auria,

O punte ce schinteia si tremura usioru,
Mirés'a cum o vede, tresare de fiuru.
Ea crede vai! cà lun'a, simtindu compatimire
De marea ei durere, de lung'a-i tênguire,
I 'ntinde-acésta punte de auru si carminu:
Pe care sè se duca la dragulu ei Sorinu.
Ilusia fatala!... cà-ci ea, de doru rapita,
S'asvîrle si s'afunda in und'a poleita!...

* * *

Si de atuncea Despa apare une-ori
Plutindu p'alu apei luciú, pe capu cu albe flori;
Si de atuncea umbr'a-i, candu nóptea e adanca,
Apare si bocesco pe negurós'a stanca!

Turnu-Severinu.

Gr. H. Grandea.

Unu momentu cumplitu.

— Schitia de Ponson du Terrail. —

Scen'a se petrece la Paris in anulu 1770.

— Aid' sè mergemu, iubít'a mea!

— Te rogu, crutia-me, cà-ci adi sum indispusa.

— Chiar pentru ast'a, iubít'a mea, o mica preambulare va avé influintia buna a supra-dispusetionii tale.

— Dara vedi, me simtiu reu, — intru adeveru nu sum in stare...

Pretestele tinerei socie neacasira pe tinerulu baronu Montagne, si dinsulu mai antaiu in viéti'a sa incepu a jocá rolulu barbatului, si imbracà o facia seriósá. Socí'a sa observà acést'a, si dóue lacrima cristaline esundara din ochii-i azurii pe faci'a-i palida. Aceste dóue lacrima inse erau mai ~~decente~~ decâtu cuvintele rogatórie a frumóselor buzutie, si baronulu miscatu cadiù in grumazii nevastei sale farmecatórie.

— Iérta-me, unic'a mea, — siopti elu, — vomu remané amendoí a casa!

Dara acuma, acésta delicatétia, miscà pe femeí'a mai multu decâtu fortiárele de mai nainte.

— Oh! acuma me afiu de totu bine, — díse ea cu unu surisu silvitu, — potemu merge la festivitáte.

Cu bucuria fortiata se redicà ea de pe scaunu, dara tremurá ca si lili'a ce langediesce de radiele ferbinti ale sórelui de véra. Pasindu inaintea oglindei, si-netedí inderetru lungele si masivele sale bucle aurí, cari in undulatiuni

orbitórie i incungiurau faci'a alba ca néu'a; puse unu trandafiru de diumetate in flóritu pe pieptulu seu care abié resuflá, aruncà unu sialu pe grumadii sei, puse o palaria cu velu desu pe capulu seu, si dîse:

— Potemu plecá!

Dara de odata se întórse inderetru, pasi la léganulu copilului seu dormindu, strinse la anim'a sa si sarutá pe micutiulu seu, apoi cu surisu dulce pe buze pasî catra barbatulu seu, care farmecatu o admirá, i luà bratiulu, si dîse:

— Acum potemu merge, iubitulu meu!

Ei inaintara pana in capetu pe boulevardu... Poporulu undulá conversandu cu sgomotu, si in amesteculu celu mai bizaru se imbuldiea spre piati'a lui Ludovicu XV.

Acolo se tienea o festivitate pompósa; Parisulu serbá in diu'a aceea, 30 maiu 1770, cunúnf'a regelui! Cununa de mire pe coróna de rege, frundie de mirtu in giurulu tronului justitiei, — patu de mire sub ceriulu tronului.

Tiner'a regina, frumósa ca si flórea primaverii, si placuta ca inocinti'a copilarésca, erá sè se arcte pentru antái'a-data in piati'a lui Ludovicu XV inaintea multimii supusiloru sei stimatori.

Mfi si mfi de ómeni, barbati si femei, betrani si prunci, se indesau acolo cu bucuría, cercandu a se intrece unii pe altii. Si o óra mai tardiu cadavrele strivite si sfasiate a mfi si mfi de ómeni, barbati si femei, betrani si prunci, acoperiau acestu campu, prefacandu-lu in unu locu de suvenire durerósa.

Sè zugravescu óre acésta scena cutríferatória?! Sè descriu cum campulu stralucitu, care pucinu mai inainte erá loculu bucuriei si fericirii, deveni intr'unu singuru momentu, loculu mortii si pustiirii?!

O mía dóue sute de cadavre calcate in picíóre, strivite si sfasiate, acoperiau preste o óra dupa ast'a bucuría si veselía piati'a lui Ludovicu XV.

Dar celu mai inspaimantatoriu momentu alu grozaviei erá acel'a, in care caretele fure silite de marea imbulzéla a se oprí la amen-dóue capetele portii royale.

Intre tîpete infioratórie si strigate cumplite se rupse puntea sub greutatea a mfi de ómeni ce se aflu pe ea. Sein'a se acoperi cu cadavre. Strigàrile dupa ajutoriu a moribundiloru, prorumperile dureróse a celoru striviti, turburarea fiorósa acelu de pe tiermuri, infatísiu unu tablou inspaimantatoriu alu ju-

decàtii din urma. Cadavre desfigurate, moribundi imprasciati in tóte partile, acoperiau piati'a si stratele.

Aici vedeai o femeia tinera cu fruntea sangeranda si cu micutiulu seu in bratie, acatiendu-se de o scandura; colo o alta amabila femeia, a carei bucle carunte derangiate se leganau cu doiosía in aeru; ací unu barbatu ~~de~~, a carui poteri inse se franseá in ultim'a incordare; colo unu copilu strigá dupa mama-sa, pe care multímea o smânci de langa dinsulu... si póte o si strivi; pretutindene gróza si sgomotu, desperatiune si mórte!

Caretele nu poteau merge nici inainte nici inderetru; multíme de ómeni se imbulziau de susu spre campulu mortii, nepresupunendu nimica. Cele dóue glóte de poporu, navalindu spre olalta, se lovira de olalta, asemenea a dóue valuri batute de orcanu, amenintiandu-se una pe alta cu perire estrema.

Aici conduse baronulu Montagne pe so-cí'a sa frumósa si suferinda. Inainte de ce ar fi observatu periclulu, ei deja se aflau in mijloculu labirintului infricosiatu, de unde nu erá cu potintia a esi si a scapá.

Multímea inspaimantata, pierdiendu-si prin desperatiune ratiunea, fara de consciintia se svêrcolá incóce si incolo; pe strade pericululu erá mai mare decâtu intre valurile fluviiului. Baronulu Montagne se aflá intre peritiune si mórte. Strinse la anima pe iubit'a sa socía si i siopti la urechi cuvinte incuragiatórie. — Dara cu tóte incuragiàrile barbatului, grozaví'a si imbulzél'a despoiara pe femeia de tóte poterile, si ea lesinata cadiu pe umerii barbatului seu. Baronulu rogà si implorà cu totu de adinsulu multímea, sè aiba pucina crutiare si delicatétia celu pucinu catra socí'a sa bolnava si suferinda; inse tóte fure indesiertu. In astufeliu de mominte, in minutulu dubiosu alu mortii si nimicirii totale, in tóte animele domnesce celu mai mare egoismu.

Inainte de tóte eu! — acestu cuventu domnesce in totu pieptulu.

— Eu! — strigà atletulu, si cu nepasare apucà pe copilulu dinaintea sa, spre a-lu calcá sub picíóre dreptu ascernutu alu mantuirii dinsului.

— Eu! — strigà in unu altu pieptu, ali-pirea catra viétia, si indiferentiu se apucà de bucele argintie ale unui betranu capu sangerandu.

— Eu! — strigà neintreruptu unu versu, si cu mana puternica aruncà de la sine pe mum'a debila, ca sè se mantue pe sine.

— Eu! — se aude, si iubit'a sincera e calcata, strivita si sfarmata, pana candu acel'a care ar fi trebuitu sè o apere, grabesce a se mantuf pe sine.

— Eu! eu! mai pe susu de tôte eu!

In momentulu acest'a baronulu Montagne nu potea sperá nimicu de la cei ce-lu incungiurau. Vedeá acuma in departare glót'a ce navalesce din înaltîme. audiea strigatele desperării, vaietele, agonfile mortii, aceste prorumperi patrundietórie ale grózei, si simtî in bratiile sale o putere supra-umana, apucà in pieptulu seu o hotarire suprapamentésca, inaintea lui luci o mica schintéua de sperantia.

— Curagiu, — iubit'a mea, curagiu! — siopti elu, — curagiu numai pentru unu momentu, si vomu fi salvati! Urca-te pe umerii mei, cuprinde-mi strinsu grumazii, indata vomu fi scapati de periclu. Te voiú salvá!

Elu ingenunchiá, se plecà chiar pana la pamentu, ca cu atâta mai usioru sè se póta urcá soc'á sa pe umerii dinsului...

Candu simtî, cà sarcin'a scumpa si iubita e pe umerii sei, se redicà; cu capulu plecatu, cu grumazii indoiti strabatù elu inainte, facêndu-si cale prin multime, necautandu la nimene si la nimica. Erá asemenea leului, care si-rapesce préd'a sa, inaintea caruia nu este pedeca, compatimire si indurare, care nimicesce totu ce i stà in cale, ... inaintea dinsului se sdrobescu pedecile si luptandu-se cu manile a mfi de ómeni, cu puterea a mfi de barbati, si-face cale; ... abié gâfaindu, cu sudori pe facia, acum... acum si-ajunge tint'a... acum... acum ese din scen'a suferintieloru si a doliului, numai o mica distantia inca; paciintia numai pe câte-va minute inca, si soci'a iubita va fi salvata!

Cugetulu acest'a, schintéu'a dulce a sperantiei si fericirii i dà putere nóua, ceriulu i intaresce membrele, ca sè faca acea cale scurta, ca sè sufere cu paciintia acele câte-va minute.

Iubirea, puterea, curagiulu i mantue soc'á, care i e fericirea vietiei, care i e totu!

Inapoi remase mórtea, nimicirea; inainte e viéti'a, amorulu, fericirea!

Inca unu pasiu si...

Asié... apoi... voru fi mantuiti amendoi! Oh, câtu e de fericitu barbatulu, barbatulu si parintele!

— Asié! acuma esti salvata, amorulu meu! — strigà barbatulu cu bucuria petrundietória, si ingenunchindu si-pune diosu sarcin'a scumpa... si intorcêndu-se, catra ea... — — —

Oh, gróza si blastemu! Inaintea dinsului nu stá muierea dinsului, ci una straina o hârca betrana.

Sangele i se recesce in vine... tacutu si nemiscatu stà inaintea privirii demonice a femeii straine, si cade fara consciintia de sine, audîndu aceste cuvinte ale babei:

— Pana candu soci'a ta a cercatu a se urcá pe umerii tei, eu o sugrumai si i cuprinsei loculu!

Pén'a-mi cade din mana.

N. F. Negrutiu.

Visulu meu.

Intr'o nópte 'ntunecósa, adormfi gandidu la flori,
Cà-ci a animii-mi dorere
Intre ele mangaire
Si-a cautatu adese-ori.

Fantasi'a-mi agitata unu visu dulce si-a creatu :
Mi-para cá 'n gradinitia,
Printre rose, tamaitia,
Mangaiere mi-am aflatu.

Si cumplit'a mea dorere, reversandu in sinulu
loru ,

A mea flóre favorita,
Ros'a alba 'mbobocita,
Versá lacrima de doru...

Inse vai! in alta lume visulu mandru a sboratu..
Me desceptu din somnu-mi dulce,
Fericirea mea se duce —
Si dorere mi-a lasatu.

Ah! realitate négra, cum tu m'ai desamagitu!
Privescu din feréstr'a-afara,
Nu e d'alba prima-véra;
Ci alu ernei geru cumplitu...

Astu-felu pieru in lume tóte, ca si stelele in diori...
Ce-i speranti'a? ce-i iubirea?
Ce e óre fericirea?
Spuma, róua pe pe flori!...

Anastasia Leonescu.

Ómeni dupli.

— *Curiositati naturale.* —

Abateri de la organizatiunea normala, si inca abateri surprindietórie si extraordinarie,

se ivescu adese-ori, atâtu la fiintie omenesci, câtu si la animale.

Acusi se presinta mai multe, acusi mai putine membre de câte se receru de regula; intr'altele apoi se mai afla une-ori si câte unu rudimentu curiosu din o fiintia cu totulu opusa.

*

Astu-feliu s'a nascutu in Wales de nordu in anulu 1765 unu vitielu cu două capete, patru ochi, patru urechi, două guri si cu două gâturi, dar totu-si numai cu unu corpu si numai cu patru picioré, si a suptu in decursulu putîneloru dile ale esistintiei sale cu ambele guri.

Memoirele academiei din Berlinu din an. 1759 contienu o referada despre unu catielu, care se fia posedatu unu capu de curcanu in loculu celui naturalu. dar fara gura, nasu si ochi. Acésta creatura inse se 'ntielege a muritu indata dupa nascerea sa.

*

Asié s'au vediutu si fiintie omenesci, precum copii si fete, barbati si femei, cu mai putine degete la mani séu la picioré de câte se receru in cursulu naturalu.

Mai susu amintitele memoire ale academiei din Berlinu chiar enaréza despre o familia intréga de negrii de pe la Paramaribo, a carei membrii toti s'au nascutu fara degetulu celu mare de la mani; ér la picioré in loculu unde de rondu ar fi trebuit sé fia degetele, posedeau unu feliu de forfecé, in form'a celoru de la raci.

In an. 1764 s'a nascutu unu copilu, caruia i lipsea o mana, acest'a a crescutu, s'a in-soratu si a capetatu unu copilu caruia aseme-nea i lipsea o mana.

Renumit'a Miss Biffin s'a nascutu far' de mani si picioré, dar printr'unu modu fórte miraculosu a ajunsu pana intr'atât'a, încâtu — tienendu instrumintele necesarie intre ciontiture — potea destulu de bine scrie si desemná.

*

Chiar asié sunt de alta parte nu putine esemple de persóne, cari sunt in posesiunea mai multoru membre trupesci de câtu de rondu.

In seclulu trecut u. s. e. a moritu unu omu in Meath, cu numele Carolan, care a avutu atâtu la fia-care mana, câtu si la totu piciorulu in locu de cinci câte siese degete.

In apropiare de Cly a traitu unu copilu a carui degete de la mani si de la picioré se urcă pan' la numerulu de 28.

Se mai amintesce inca despre unu copilu, care avea 3 mani si 3 picioré; aceste membre

superflue inse erau cu totulu nedesvoltate si intr'unu modu fórte extraordinariu crescute.

*

Despre fiintie omenesci duple, respective despre gemeni cari inca in stratulu natalu au fostu intr'unu modu abnormu impreunati, aseme-nea esistu nenumerate raporte autentice; dintre cari lasàmú ací mai la vale sé urmeze câte-va putine esemple.

Nainte de tóte amintimu de sororile magiare din Szany (Ungaria.) nascute in an. 1701, cu numele Helene si Judith, cari in decursulu mai multoru ani s'au presintatu prin cele mai principale orasie ale Europei.

Aceste gemene au fostu in legatura una cu alta in partea de josu a spatelui, dar pentru aceea nu erá dos-à-dos una catra alta séu lature catra lature, ci cu jumetate de lature numai in linia diagonalá.

Fetele aceste nu erau egalu de tari si nici egale in privinti'a constructiunii corpului; aceea avea si mai multa vointia resoluta de câtu cealalta, si a supra intrebàrilor, cà óre sé mérga séu ba, si-apoi despre cum si in car't'o? totu-de-una ceea mai puternica decidea.

Dinsele au primitu si o educatiune fórte buna, ceteau, declamau, cantau si conversau bine in limb'a magiara, germana si francesa.

Physiologiloru si psychologiloru li oferiau aceste fete destula materia pentru studiu, cà-ci de-si erau dinsele cu totulu diverse in privinti'a constructiunii corpului, temperamentului, starei sanetàtii si a intielegintiei, totu-si s'au observatu cà in casulu déca una dintre ele se bolnaviá, nu preste multu timpu se inficiá si cealalta de morbulu primei; din care cauza fórte naturala, bolnavindu-se mai antâiu Judith in an. 1723, ambele mai totu in acel'a-si momentu d'odata au si moritu. Inmormentate sunt in cimiteriulu claustrului din Posionu.

*

Jurnalele englese din an. 1765 contienu o corespundintia despre o femeia cu numele Susan Gutteridge din Hadleigh langa Ipswich, care a nascutu d'odata 3 copii, dintre cari doi au fostu pe la mijloculu corpului crescuti la olalta; toti 3 inse avura o esistintia numai de câte-va óre dupa nascere.

*

In museulu anatomicu din Leyden se afla inca si de presinte reminiscintiele unui copilu cu două capete cu inscriptiunea: „Un enfant avec deux têtes bien formées, né à Jutphaas prés d'Utrecht dans l'année 1785.“

*

Esemples de duplicitate numai partiala sunt cu multu mai numeróse de câtu a celoru complete, perfecte s. e. in modulu Helene-Judith si a Millie-Christinei.

Casulu inse celu mai estraordinariu relativu la duplicitatea perfecta a fostu dóra ace-l'a, despre care Everard Home scrie printr'o epistola renumitulu chirurgu John Hunter; adeca unu copilu hinduanu cu dóue capete, nascutu in Bengalia, despre care numitulu comunicatotiu impartasiesce fórté multe observatiuni interesante a supra simpatíei séu anti-patíei reciproce a acestoru dóue capete.

Referitoriu la acestu fenomenu se afla detaliuri in „Philosophical Transactions.“

*

Unu altu esemplaru de feliulu acest'a a fostu unu omu cu numele Lazarus, séu mai bine dísu unu omu-duplu cu numele Lazarus-Johanes. din Germania.

La casulu acest'a a fostu mai cu séma interesantu modulu prin care nutrimentulu lui Lazarus contribuíá la nutrimentulu lui Johannes, fara ca ultimulu sè iea parte la procesulu mancàrii; si-apoi impregiurarea, cà partea a acestei fiintie duple cu numele Johannes a fostu mai putinu desvoltata de câtu ceea a lui Lazarus.

Acésta a si datu ansa intre prudentii clerului la o disputa in privinti'a aceea, cà óre fia-care parte posede sufletu deschilinitu, care prin botediu trebue mantuitu de foculu eternu, séu ambii au numai unu sufletu?

Deliberandu-se acésta intrebare, cà adeca sunt 2 suflete presinte, s'au si botezatu acésta fiintia dupla cu numele Lazarus si Johannes. Lazarus-Johanes a traitu inca pana in etatea de 28 ani; in care anu inse a moritu dinsulu séu dinsii, nu se amintesce.

*

Mai departe cetimu despre unu copilu din Worcestershire, care posedá mai multe parti a sistemului trupescu duplu, dar numai dóue picíore, in urmarea carora mai curendu s'au potutu considerá de fiintia simpla decátu de fiintia dupla.

*

Totu acestu casu s'a potutu acomodá si la Rita-Christina din Sardinia, nascuta in an. 1826, la care fórté cu greu s'a potutu afirmá, cà óre Rita si Christina sunt dóue numiri pentru 2 fiintie séu o numire dupla pentru unu complexu intrunítu.

*

Multi dintre on. lectori si-voru aduce inca

a minte, déca si nu din vediutu, celu putinu de prin jurnale, despre gemenii siamesi, cari abié de câti-va ani s'au aretatu prin orasiile de frunte ale Europei.

Acesti frati au fostu mai multu decátu tóte pan'ací amintitele fenomene desvoltate in 2 fiintie omenesci; unic'a legatura fisica si organica, prin care dinsii au fostu legati unulu d'altulu, a esistatu numai la piepturile ambiloru frati.

Candu inse ei s'au prezentatu pentru prima-óra inaintea publicului, deja nu mai stateau vis-à-vis unulu d'altulu, ci mai multu in lature in linia diagonala, care positiune dinsii instinctivamente de siguru prin multe esecitii si-au castigat'o, pentru d'a poté amblá si siedé, si prin cari esecitii si încercàri, legatur'a prin care dinsii erau legati unulu d'altulu au devenitu fórté slaba, mai slaba de câtu la ori care altu casu pan'ací amintitu.

Consecinti'a acestei positiuni diagonale a fostu, cà la unulu dintre acesti 2 individi, piciorulu celu dreptu erá organulu principalu pentru locomotiune, pe candu la celalaltu celu stangu guverná amblarea, ér celalalte dóue picíore dintre ei erau mai multu pasive.

Functiunile organeloru loru parea a fi cu totulu independinte una de alta; fia-care avea circularea sangelui si respirarea sa propria.

*

In fine esemplulu celu mai nou despre astu-feliu de fenomene admirabile ale naturei s'a potutu vedé si in septemenile trecute aici in Pesta.

Sororile americane cu numele Millie-Christine, cari inse sunt in mai mare legatura de câtu fratii siamesi, in urmarea careia nu póte fi nici macaru idea d'a încercá prin vre-o operatiune chirurgicala, a le desbiná una d'alta, ci asié cum se póte bine séu reu trebue sè remana impreunate pan' la mórte una cu alta, si déca dinsele sunt in armonía la vorbire, cantare, dantiu, mancare si dormire, atunci cu atâtú li e mai usióra si suportavera esistinti'a loru abnormala.

Asemenea sororiloru mai susu amintite Helene si Judith, Millie si Christine inca stau in linia diagonala una cu alta. Helene-Judith déca ar traí inca, de siguru ar serví de mare interesu pentru Millie-Christine si vice versa. cà-ci aceste 2 parechi paru a semená mai multu una cu alta decátu tóte celalalte amintite esemplare a jocului naturei.

*

Nainte d'a incheiá nu potemu intreleasá d'a nu amintí si despre nenumeratele intre-bări cari aru provení la astu-feliu de fiintie duple, cu privire la referintiele sociale, economice, comerciale, financiare, politice si civile s. e. Potu dinsii posede avere si cum? Se numera actiunile loru la olalta — in casulu candu posedu atari - - pentru ca sè póta avé eventualminte dreptulu de votare? Potere-ar dinsii sè fía administratori la 2 mori, la 2 case de pastrare, la 2 fundatiuni s. a.? Contributiunea o solvescu dinsii óre duplu séu numai de o persóna? Potere-ar dinsii sè primésca mandate de deputatu din 2 cercuri de alegere séu numai din unulu? Fi-li-ar permisú sè vorbésca de 2 ori la unulu si acel'a-si objectu din ordinea dilei?

Respunsurile la întrebările aceste parte le cedemu penelorú competente in privinti'a acés-ta; parte nu ne simtîmu de feliu dispusi pen-tru discutarea acestei probleme, care de altu-mintre ar fi de pré putînu interesu si folosu pentru on. nostru publicu.

T.

istorióre de carnavalú.

Zestrea. Unu tata care voiá sè marite pe fiic'a sa, spunea pretutindeni, cà-i dà de zestre 300,000 de lei.

Mai multi pretendenti se aretara atrasi de o asemenea zestre. Dupa mai multe cercetări alegerea-i cadiù pe unu june comerciantu si in prediu'a nuntii, parintele chiamà pe ffitoriulu séu ginere in cabinetulu séu:

— Amiculu meu, — i dîse elu, — voiescu sè-ti predau zestrea fiicei mele.

— Cum! asié de curendu?

Dar cu tóta acés-ta aperare desinteresata, tatalu insistà si presentà junelui o còla de hartía; pe care erau scrise mai multe cifre.

— Éta, — dîse elu, — zestrea fiicei mele ... citesc.

Éta ce cuprindea acea hartía :

Zestrea fiicei mele.

Educatiune ingrigita, spiritu justu, sim-tieminte drepte, acés-ta valoréza negresítu,
fr. 60,000.

Fiic'a mea nu é cocheta, si a-cés-ta calitate se póte pretiuf
— 60,000.

Ea é virtósá, económa, iubesce ordinea si é in stare sè-si car-muiésca cas'a
— 90,000.

Ei nu-i placu balurile, tea-trurile si petrekerile sgomotóse, ceea ce se póte pretiuf intr'o casa-toria cu
— 30,000.

Este indemanatica, muncitó-ria; n'are trebuintia de cusatorese si modiste, ceea ce é o economía de celu putinu
— 30,000.

In fine i dau 30,000, cari facu mai multu de câtu aru face o sta-re intréga la o femeia cu calitáti contrarie acelorá ce recunoscú in fiic'a mea
— 30,000.

Totalu fr. 300,000.

Junele, óre-cum amagitu in speranti'a sa dupa acés-ta lectura, intielese cu tóte aceste lectiunea ce voiá a-i dá socru-seu: elu profità de dins'a, se insoti cu fiic'a sa si fu pré mul-tiumitu.

Elu é asta-di bogatu, fericitu si conside-ratu in comerciú, in care, gratia activitáti si economiei femeii sale, isbuti a dobandí stim'a si starea.

Menuntiusiuri istorice.

Nr 36. Se vede cà toti ómenii cei mari au unu Nr. cabalisticu, care le presidéza actele principale din viéti'a loru publica.

Éta ce a gasitu unu observatoriu pacientu pentru Thiers:

Elu a fostu pentru antái'a óra ministru la etatea de 36 (11 octomvre 1832.)

S'a numitu presiedinte alu consiliulu la 1836 (22 fauru.)

A publicatu 36 volumuri de istoria.

A pranditu mai demultu cu Charlet si Bellange cu 36 solde la mam'a Saguet.

Thiers are etatea de dóue ori câte 36 ani, plus 36 de luni.

In fine, votulu de incredere mai nou se insémna prin o majoritate de 36 voturi.

C u g e t a r i.

Intieptiune si unu caracteru bunu, facu o zestre frumósá unei femeii.

*
O femeia nesimtítória este o gresiéla a naturei.

S A E O N I

Conversare cu cetitóriele.

(Intr'unu balu mascatu, — harlequinulu si melancolicii, — cine viséza si cine ride, — ce nu scíu multi ómeni, — noroculu meu, — ce este adevéru, — cine e mai periculosu, — o aventura de balu mascatu, — despre unu boieriu din Romani'a.)

... Si amu intratu in balu.

Music'a suná insufletítoriu in sal'a splendidu decorata. Publiculu undulá prin tóte partile. Mascele rideau, glumiau si cochetau.

Intr'unu cotu alu salei siedea o parechia mascata, conversandu intimu.

Ei pareau fericiti, si in entusiasmulu loru nu observara, cá unu harlequinu malitíosu se apropiá de ei, si li díse :

— Ce-i nou in lumea illusiuniloru ?

Si fiindu cá ei nu respunsera nimica, harlequinulu i intrebá de nou :

— Buna diminéti'a, ce ati visatu ?

Apoi, fara sè asépte respunsulu, se departá totu sarindu si cantandu veselu.

*

Me uitai la scen'a acést'a, si vedui represintandu-se prin ea viéti'a.

O séma de ómeni viséza, si altii ridu de ei. — Éta viéti'a !

Unu barbatu betranu, dar fórte bogatu, si-ie de socia o copila tinera si frumósa. Elu viséza de amóru lu ei, si crede cá ea numai din iubire s'a maritatu dupa dinsulu, — ér lumea ride de elu.

Unu preotu coruptu predica moralitate. In orbi'a sa elu viséza de capacitarea ascultatoriloru sei, — ér acestia ridu de elu.

Unu omu fórte invetiatu, ca sè apara si la dame totu invetiatu, li vorbesce totu despre mathematica si filosofia. Elu viséza, cá damele lu-admira, — éra ele ridu de elu.

Unu june voiesce sè se însóre, dar — in locu de o socia démna — elu cauta totu bani. Dinsulu viséza, — cá astu-felu va fi fericitu, — dar lumea ride de elu.

O femeia e cocheta, si viséza cá astu-felu va capetá mai usioru unu barbatu, — dar junii ridu de ea.

Astu-felu este lumea, ce sè faci ?

*

Mai de multu inca a fostu totu asié. Déca frun-diarimu istori'a... Pardonu ! Eram p'ací sè uitu, cá suntemu in balu mascatu, unde nu se cade a vorbi seriosu.

Mai cá o patieam si io, ca acei multi ómeni din giurulu nostru, cari nu scíu candu se cade a vorbi despre cutare si cutare obiectu.

Sè ve spunu numai unu esemplu !

Ide'a natiunismului de siguru este un'a dintre cele mai serióse concepte.

Si totu-si ce vedemu ?

Noi Romanii numai la bancheturi, la mesele cu vinu, vorbimu despre acestu obiectu. La asemene oca-siuni suntemu fórte insufletíti, tienemu toasturi fórte

serióse, — si candu apoi parasiramu acestu locu alu veseliei, si intrámu in viéti'a seriósa, noi incepemu a ne face — de risu.

*

Noroculu meu, cá suntemu in carnevalu, candu si espressiunile mai aspre sunt permise, cá-ci astu-felu dóra si io voiu scapá neatacatu pentru — sinceritatea mea.

Este neplacutu la noi rolulu celora ce cutéza a spune publiculu nostru — adevéru.

Nu e mirare. Inca Góthe a dísu, cá adevéru e cea mai mare grobianitate.

Cui sè-i placa dara ?

Judecatoriloru de frunte : diuaristiloru !

Ce este chiamarea pressei ? De siguru nu a totu lingusí in continuu, ci a — corege.

Diuaristulu, care n'are curagiulu a spune adevéru, face pecatu déca nu se retrage de pe aren'a publicitáti, cá-ci dinsulu e mai periculosu decâtu ucigatoriulu.

Acest'a ucide numai unu omu, dar elu prin lingusíriile sale fatiarite póte sè periclíteze o natiune.

*

Dar éta mascele unduléza in giuru de noi.

Unu amicu alu meu a si facutu cunoscintia cu una.

Ea avea o talia frumósa, si de sub larv'a ei straluciau nesce ochi infocati.

Amiculu meu, iubitoriu de aventure ce este, se simti fórte placutu, candu ea i atinse încetisioru umerulu.

— Si tu esti aice ? — i díse masc'a.

— Cum sè nu ? Lun'a umbra totu-de-una dupa sóre.

— Va sè díca ?

— Tu esti sórele...

— Si tu lun'a ?

— Da.

— Hahaha ! Femei'a sóre, si barbatulu luna ? De ce nu intorsu ?

— Pentru cá lun'a n'are asié radie ferbinti, ca sórele. Ochii tei nu potu avé radie din luna, ci din sóre.

— Esti pré complasantu. Ai inaintatu multu, de candu te-am vedíutu mai pe urma.

— Unde ?

— In Ischl.

— Candu ?

— Asta véra.

— Eu ?

— Ti-aduci a minte, candu mi-ai cumperatu bratilet'a cu diamante ; io ti-am mai cerutu o haina de moir, si tu ai avutu impertinenti'a d'a mi-o refusá ? !

— Eu ?

— D'apoi cine altulu ? ! Au nu esti tu boierulu din Romani'a...

— Nu ! Io ni-ci nu-su boieriu, nici nu-su din Romani'a !

Audíndu aceste cuvinte, — masc'a nu mai

dîse nici unu cuventu, — si lu-parasi numai de câtu.

Vedeti câtu este de reu, déca cine-va nu-i boeriu din Roman'ă!

Nu-lu iubescu — damele din balurile mascate!

Ioşif Vuicanu.

Premiula femeilor romane.

Dóm'n'a Elena Morariu n. Craciunescu din Jandani, comitatulu Timişorei, a tramisu 2 fl.

Sum'a incursa pan'acuma e 66 fl.

Redactiunea „Familiei.“

B o m b ó n e.

Scen'a se petrece la Paris.

— Ce poftesci, dle?

— A inchiriá cvartirulu.

— Ai dta copfi?

— Da, cinci.

— Si sunt ei toti a casa?

— Ba, toti se afla in cimiteriu.

— E bine, cá-ci cu copfi n'ai poté sè inchiriedi cvartirulu. Proprietariulu de casa nu suferu copfi.

Inchiriatoriulu subscríe contractulu, si in diu'a urmatória elu intra in casa dimpreuna cu soci'a sa, si cu cinci copfi.

— Dlu meu, dta ai dîsu eri, cá toti copfi dtale sunt in cimiteriu.

— Da, fiindu cá eri pe timpulu in care io am fostu aice, i-am tramisu sè se preamble in cimiteriu in a carui apropiare siedeam.

Mosiulu X... unu grobianu sgârcitu, nu de multu adusese la sine pe nepotulu seu, unu copilu ca de patru séu cinci ani. Intr'una din díle, pe candu se preamblesera impreuna, fura 'ntalnití d'unu amicu, care avea cu elu unu catielusiu de minune.

Copilulu, care atunci pentru antâia-data vedea unu catielusiu asié de subtíre, lu-apucá de capu cu manutiile sale, desmerdandu-lu si strigandu cu vóce de mila:

— Sermane catielusiu, dar cum? si tu traiesci cu mosiulu meu, de esti asié de slabu?

Unu soldatu bétu, luandu-se la cërta cu caporalulu seu, ajunsu de-i dîse:

— Taci d'acolo, tu nu esti unu omu!

— Ti-voiu dovedi din contra, — respunse caporalulu.

— Nici odata, — adause soldatulu, — cá-ci acésta e cu neputintia. Asculta pe maioru candu comanda gard'ă diminéti'a la parada; nu díce elu totu-de-una: „pentru postulu cutare, patru ómeni si unu caporalu?“ Apoi, nu vedi tu bine cá caporalii nu sunt ómeni?

— Ia spune-mi, mama, candu ti-ar da cine-va unu pumnu, ai tacé tu din gura?

— Dar de ce me 'ntrebi?

— Pentru cá bonn'a a datu adi diminéti'a unu pumnu lui *papa* si *papa*, in locu sè se supere, ridea!

M o d ' a.

Intr'una din serile trecute cercetaramu unu salonu de moda, si acolo vediuramu multe toalete de balu fórte elegante, dar deosebitu dóue ni atrasera a-tentiunea.

Le vomu descrie pe scurtu.

Prim'a erá de colórea *ros'a*; rochi'a si tunic'a din *taffetas*, asemene si lat'a incretítura-*plissé*, care impresorá rochi'a din josu. Celalalte incretítura-*plissé*, erau facute din *gazir ros'a*; ér intre cele dóue síre de incretítura-*plissé* din josu, se aplicara *ruche*-uri din *taffetas*. De a supra primei incretíturi late *plissé*, procum si pe tunica si pe spacelu, se acomodara dantele negre. Pe tunica erau preperate ici si colo cáte o flóre alba-négra. (Asemene flóri decoréza si capulu.)

A dóu'a — erá de *gazir* albu, cu *ruche*-uri de *taffetas lila*. Tunic'a-i lunga, care dinapoi atingea pamentulu, si fu de dóue ori redicata, erá din *tarlatan* albu, tiesutu cu stele de aur.

Inca ce-va:

Scirile sosite din Paris ni anuncia, cá frisurele incepu a se face *à la Marie Antoinette*, adeca perulu se peptena innaltu si din frunte in afara.

Manusiele de balu se pórtu cu optu bumbi.

CE E NOU?

*(O iea romanésca pentru regin'a.) Maj. Sa regin'a a visitau dílele trecute colectiunea de manufacture romanesci, adunate de dlu Xantus pentru esoptiunea universală din Viena. Intre tóte obiectele mai multu i atrase placerea o iea romanésca, fórte frumósa, cusuta si chindisita de Florica Rusu, din districtulu Naseudului; si si-esprimá dorintí'a sa d'a se procurá si pe sém'a ei o astu-felu de iea romanésca.

* (Diet'a Ungariei.) In siedintiele din septeman'a trecuta s'a continuatu desbaterile a supra bugetului. In siedinti'a de la 3 fauru ministrulu Wenckheim a respunsu la interpelatiunea deputatului Stanescu, relativu la decorarea unoru preoti gr. or. romani din dieces'a Aradului, far' a se intrebá in privinti'a acést'a si autoritatea bisericésca. Ministrulu díse, cá impartírea titlurilor si a decoratiuniloru e unu dreptu alu Maj. Sale. In comitatulu Aradului fu decoratu unu preotu din Comlosiu, pentru cá a servitu 50 de ani ca preotu; afara de acést'a se mai decorara alti doi preoti, cu ocasiunea ultimei caletorii a regelui. — Autoritatea bisericésca nu s'a intrebatu, fiindu cá legea nu pretinde asta. Interpelatoriulu nu fu multiamitu cu respunsulu.

* (Stilu originalu.) Subagentulu unei societáti de asiguratiune tramise dílele trecute agentulu generalu din Posionu urmatóri'a insciintiare originala, relativu la o propunere de asiguratiune: „Éta ti-tramitu pe proprietariulu N. N. Dinsulu dinainte e din pétra, ér dinapoi de síndile. Vecinii lui sunt cu cara-

mida, ér dinsulu e acoperitu si cu platina. Me rogu a-lu primí cu 2%." Firesce, aice erá vorb'a de asiguratíunea unei case.

= (*Choler'a*) a eruptu de nou in Buda, si mai alesu in ospiciile militaresci.

* * (*Deák si Kerkápoli*) se preambiau dílele trecute in foierulu camerei deputatiloru. „Haid' s'aprinde-mu o tígara de trafica!“ — díse Deák. — „Ce felu! — respunse ministrulu — si dta vrei sè faci unu atentatu in contra vietii mele!“

* * (*Unu cadavru secestratu.*) S'a intemplat la Clusiu. Intr'unu otelu a muritu soci'a unui jidanu. Candu inmormentarea avea sè urmeze, otelieriulu refusa estradarea cadavruulu, din cauza, cà jidanulu i detoriá 12 fl. Numai intrevenirea politiei scóse de la otelieriulu cadavruulu.

* * (*Amant'a banditului.*) O contesa italiana, aplecata spre fantasti, vediendu in teatru pe unii banditi idealistai, totu doriá sè véda si ea vr'unulu adevratu. Ceea ce dori, se si realisá nu de multu. Ea caletori prin o padure, candu de odata se ivi in cale unu banditu, care oprí trasur'a, si i luá orologiulu, dimpreuna cu tóte bijuteriile sale. Dupa acésta intemplanre trecura câte-va septemani. Intr'o deminétia contes'a scolandu-se, intrebà de camerier'a sa, câte óre-su? Aceea scóse orologiulu seu, si spuse. Contes'a inse vediendu orologiulu, lu-recunoscù indata, cà acela e fostulu ei orologiu. Se facù cercetare, si se descoperí, cà acea cameriera erá amant'a banditului, care a jefuitu pe contes'a.

= (*Advocati noi.*) Dlu Isidoru Chetianu, concepistu la curtea de cassatiune, dlu Ioane Belesiu, adjunctu de concepistu la tabl'a reg. in Pest'a, si dlu A. Gaita, subjude in Fagetu, au facutu dílele trecute censura advocatíala.

Carnevalu.

✠ (*O curiósá aventura de carnevalu*) s'a intemplatu dílele trecute la Clusiu. O dama en masque, esíndu dintr'unu balu mascatu, mergea cu birj'a catra casa. De odata observà, cà unu barbatu sarí dinapoi pe cocia, si dete ordinu birjariulu a maná intr'unu otelu cunoscutu. Sositi acolo, dam'a se vediu prinsa in curs'a unui barbatu strainu. Ea facù sgomotu, dar birjariulu nu voiá sè deschida usi'a; in urma inse elu se spariá, si conduse dam'a la cvartirulu ei. Birjariulu si barbatulu strainu fure pedepsiti.

✠ (*E mare lucsul!*) — striga lumea in choru. Sè ne mangaiámu inse, cà in alte locuri lucsul e si mai mare decâtu la noi. Astu-felu cetimu, cà intr'un'a din serile trecute la bancariulu jidanu din Viena, Königswarter, se tienù unu balu, unde s'a vediutu unu lucsu ne mai pomenitu. Stéu'a cea mai stralucita a balulu fu barones'a Rothschild, a carei toaleta erá preserata pana josu cu diamante, — si constá 800,000 fl.

Flamur'a lui Hymen.

✠ (*Aflámu de fidantiarea dlui Grandea*) eminitele nostru poetu, cu una din frumusetiele Severinului, domnisiór'a Maria Stoianovici, alu carei portretu ni l'a facutu poetulu in acésta strofa:

„Frageda ca crinulu, ce scaldatu de róua,
Dulce lu-poleie rumenele diori;
Vesela ca plaiulu candu o bura-lu plóua,
Si i smaltiuiesce vfíle culqri,
Te-am vediutu, Mario, pe aceste maluri,
De la Severinu,
Ce se miru ferice in albastre valuri,
Ca 'ntr'unu ceriu seninu.“

Ospetiulu fericitei parechi se va serbá: „Dupa Pasci in serbatori, candu e campulu numai flori.“

✠ (*Dlu Ionu Simionasiu.*) asesoru la tribunálu orfanulu din Zarándu, si-a incredintiatu de fírtóri'a socia pe domnisiór'a Elena Siulutiu, sor'a dómnei Victoria Franca. Ospetiulu se va tiené in cursulu acestui carnevalu.

✠ (*Dlu Nicolae Cosieriu*) vice-notariu in comitatulu Timisiórei, a serbatu in septeman'a trecuta cununi'a sa cu domnisiór'a Aurelia Cadariu, fic'a dlui notariu si advocatu din Chisetu Dionisiu Cadariu.

✠ (*Pentru cununi'a archiducesei Gizela*) se facu pregatiri mari. Supremulu maresialu de curte, principel de Hohenlohe, fu numitu in fruntea unei comisiiuni imperatesci, care va avé sè arangeze festivitátile. Magistratulu de Viena va creá o fondatiune „Gizela“, cu unu capitalu de 50,000 fl., din a caroru interese in fia-care anu sè se ajutore fetele cetatieniloru mai saraci. Archiduces'a va primí si unu albumu, cu cele mai frumoése prospecte ale Vienoi, si se va dá unu balu cetatienescu, si in fine se va tiené o serbare populara in Schönbrunn.

✠ (*Dlu Eutimiu Maniu*) oficialu financiálu si proprietariu in Timisióra, la 2 fauru si-a incredintiatu de socia pe dómn'a Sidonia Chitáscu. Cununi'a se va serbá in timpu scurtu,

Biserica si scóla.

✠ (*Metropolia gr. or. in Austria.*) Diuariulu „P. Ll.“ primí din Viena interesant'a scire, cà in dílele trecute s'a decisu acolo infíntiarea unei metropolii gr. or. pentru Austria, care va fi pe deplinu coordinata celei din Carlovétiu si Sibíiu. Nou'a metropolia va cuprinde episcopatele gr. or. din Bucovin'a si Dalmati'a, si a nume episcopatulu de Cernauti se va innaltá la demnitatea de metropolia, si actualulu episcopu gr. or. pentru Bucovina, Eugeniu Hackmann, se va numi metropolitulu si arhiepiscopu.

✠ (*Scóla de adulti*) s'a deschisu de curendu in comun'a Otlaca, in comitatulu Aradului, in presinti'a a 86 de adulti. Numele invetiatoriulu bruvu e Georgiu Turicu.

= (*Trei episcopi*) s'au alesu in 18/30 ianuariu in camer'a si senatulu intrunitu la Bucuresci, si a nume alu Rómniculu, alu Romanulu si alu Arge-siulu.

= (*Dni Stefanu Gulesiu si Simeonu Toma*) — profesori suplenti la gimnasiulu de Beiusiu, in 3 fauru facura osamenulu profesoralu la universitatea din Pesta. St Gulesiu fu aprobatu din istoria si filosofía, éra S. Toma din filologi'a clasica; ambii pentru gimnasiulu intregu.

Literatura.

* * (*Dlu Gr. H. Grandea*) a publicatu in finea anulu trecutu la Turnu-Severinu unu micu romanu

originalu intitulatu: „Fulga.“ Mai tardiu vomu publicá o recenziune speciala despre acést'a rara aparițiune in beletristic'a noastră. De ocamdata felicitâmu pe dlu autoru pe acestu terenu, si recomandâmu opulu seu atentiunii on. publicu.

* (Dn'a Constantia Dunca-Schianu) ni-a surprinsu in septeman'a trecuta cu unu pretiosu opu alu dsale, cu cartea mameloru si institutriceloru, intitulata „Cultur'a omului.“ Acestu opu de rara valóre in literatur'a noastră se recomanda de sine-si. Noi observâmu numai, că se afla de vendiare la onorab. autóre in Deva.

T e a t r u.

× (Nóv'a operetta a lui Offenbach,) intitulata: „Braconiers“, s'a represintatu la Paris cu mare succesu.]

M u s i c a.

× (La Taborszky si Parsch) in Pesta a aparutu: „Der Traum des Wanderers“, romance pentru pianoforte de Brinley Richards.

× (Music'a in Brasiovu.) In tierile apartienetorie de corón'a s. Stefanu — dice „Gazet'a“ — Brasiovalu este a dóu'a cetate dupa capital'a Buda-Pest'a, in care music'a are mai multe temple si mai multi adoratori. Aci sunt 3 reuniuni, si adeca dóue pentru music'a vocala, si una pentru cea instrumentala. Dóue din aceste sunt cu caracteru germanu, pentru că sunt intemeiate si sustienute in majoritate de germani (sasi), si una cu caracteru romanu, intemeiata si sustienuta mai multu de Romani. Intre cele 12 productiuni si concerte, ce se dau regulatu in fia-care anu, productiunile corului romanu, compusu din dame si barbati, sunt unele din cele mai atragátorie si mai multiamitórie pentru publiculu ascultatoriu; chiar strainii sunt totu atátu de doiosi si de entusiasmati de a ascultá cantecele cu testu romanu, ca Vienesii candu audu operele italiene cantate de artistii italiani. Reuniunea romana are dóue scopuri 1) a latí si a desvoltá gustulu publicului romanu pentru artea cea mai sublima; alu 2-le a desvoltá music'a nationala; si in amendóue privintiele zelulu ei este pana acum incoronatu de succesulu celu mai laudabilu. Dovéda despre ajungerea scopului primu este publiculu numerosu, ce asista la productiuni; pentru scopulu alu doile testéza programele, cari contienu mai cu séma canturi originale nationale imbracate in costumulu armonicu alu musicii occidentale, cari atingu cu dulcétia cordele animei romanesci si le vibréza cu atát'a vehementia, incátu aplausele sgomotóse nu voru ísè mai incete, pana nu se repetéza, cum avuramu ocaziune a ne cpvunge in ultim'a productiune la corurile „Balcescu murindu“ si „Hor'a Severinului.“ Romanii brasioveni detorescu multu pentru serile cele mai placute, ce li oferu aceste productiuni, zelosiloru profesori Dr. Nicoláu Popu si Pantelimonu Dima, cari au intemeiatu acésta reuniune si carii — pe langa multele ostenele, ce le au in carier'a cea spinósa de profesori, unde trebuie sé recunoscemu, că sunt la inaltímea chiamării loru — sacrificá si asta-di timpu si ostenele pentru sustienerea ei.“

P i c t u r a.

* (Espositiunea Societátii amiciloru beleloru-arti) e prim'a espositiune in Romani'a, in care se vedu intrunite: Unu mare numeru din cele mai frumóse tablouri de pictori straini si romani, facéndu parte din colectiuni particulare din Bucuresci; obiecte de sculptura: statue, mobile, vase si arme. Colectiuni interesante de antichitáti, atátu pamentone (descoperite in tíera) cátu si straine; portrete vechi si desemne numerosé de pe antichitáti si costume alu Romaniei; tiesaturi, broderii si costume nationale; intr'unu cuventu o bogata adunare de obiecte, care represinta gradulu de cultura artistica a Romaniei, atátu in trecutu cátu si in timpulu de facia. Espositiunea, instalata in dice salóne din antáiulu catu alu noului otelu Herdan, de pe bulevardulu Elisabeta Dómn'a, este deschisa in tóte dílele de la 11 óre diminéti'a pana la 4 óre dupa amédi. Espositiunea se va inchide la 15/27 fauru víitoriu.

Espositiunea universala de Viena.

△ (Siahulu Persiei) va intreprinde o caletoria in Europa, spre a vedé espositiunea universala de Viena. Indata-ce scirea despre caletori'a Siahului a sositu in Europa, familiile domnitórie i-au adresatu unu numeru mare de invitatiuni. Nu se scie inca, déca le va acceptá pe tóte? Durat'a caletoriei sale inse e ficsata la siese luni. Nu se cunósce inca nici costumulu ce Siahulu si-va alege. Déca lu-va pastrá pe acel'a ce-lu pórtá in Persia, aparinti'a lui va dá o mare idea despre magnificenti'a suveraniloru acestei tieri. Costumululu Siahului este compusu dintr'unu caftanu decoratu cu margitare si diamante, de unu peptariu negru impodobitu asemene, si ai carui cincí bumbi (nasturi) au fia-care valóre de 80,000 franci, — de unu centiuronu, care — ca si manunchiulu si tée'a sabiei ce pórtá — este garnitu cu smaragde si rubine de marimea nuceloru.

△ (La espositiunea de Viena) voru vení mai toti domnitórii Europei. Astu-felu se anuncia, că atátu imperatulu Vilhelmu, cátu si tiarulu Alesandru voru face curtii de Viena o visita in lun'a lui maiu.

△ (Principele de Vales) inca va vení la espositiunea universala de Viena, si va fi óspele Maj. Sale. Spre acestu scopu se adaptéza localitátile in edificiulu ministeriului de finantie.

Societati si institute.

§. (Societatea pentru fondu de teatru.) Dlu Sigismundu Borlea, deputatu dietalu, s'a facutu membru ordinariu la Societatea pentru fondu de teatru, platindu in dílele trecute cassariului comitetului sum'a de 100 fl. Sè traiésca!

§. (In comun'a Varadia in Banatu) s'a infintiata de curendu o societate de lectura, care posede mai (?) tóte diuarieloru romane si dóue germane. Membrii acestei societáti decisera a spriginí incercarea unoru tineri din locu, cari voiau sé jóce o piesa teatrala in favorulu teatrului nostru nationalu. Acésta represintatiune s'a si tienutu la 19 ianuariu in presinti'a unui publicu numerosu.

§ (Dlu Dr. Lazaru Petcu,) avocatulu in Deva, conchiamá inteliginti'a romana din Unedóra la o adu-

nare in 24 fauru la Deva, spre formarea si constituirea despartimentului cercualu alu Asociatiunii transilvane.

Tribunale.

‡ (*Preotulu Iosifu Munteanu,*) din Gerliste in Banatu, — precum la timpul seu publicaramu si noi, — in vér'a trecuta in o séra aflandu-se in cafenéu'a „La doi lei“, in Pesta radică de sub mésa porfoiulu unui negutiatoriu de porci, numitu Holzer, fara ca acest'a sè-lu observe; radicanu portfoiulu, in care se aflau 12,500 fl., lu-bagà in pusunariu, si in diu'a urmatória voi sè plece a casa, inse polit'a lu-prinse chiar la gar'a drumului de feru. Elu fu arestatu, si procesulu se incepù numai decátu. Tribunalulu supremu a adusu sentin-ti'a sa la 3 fauru, conformu careia acestu talhariu — preotu (care ne facù rusine inaintea strainiloru) fu condamnatu la inchisóre de unu anu si jumetate.

♂ (*Istori'a unui procesu.*) Se intentéza in Paris unu procesu mare in anulu 1869. Una din parti, d. de B... si-incredintéza interesele lui Emile Olivier. — Acest'a ie dosarulu, lu-studiéza pana se pune in curentulu afacerii. Candu nu se mai asceptá de câtu diu'a d'a pledá, Emile Olivier se numesce ministru. Dà inapoi dosarulu. D. de B... alege unu nou advocatu, pe Jules Favre. D. de B... si-dicea: „Acesta celu putínu nu va deveni ministru.“ Ei! sub imperiu, nu; dara sub republica, da. Jules Favre incepuse a vedé limpede in dosaru, candu fu numitu, séu mai bine candu se numi pe sine-si ministru alu trebiloru din afara. La randu-i, inapoiéza si Jules Favre nenocitululu dosaru, care trece in manile unui alu treilea advocatu: Dufaure. De aci, urméza asiediulu Parisului, armisitiulu, alegerile, si Dufaure se numesce, de catra Thiers, ministru de justitia. Despera bietulu D. si B... care ajunsese la alu patrulea advocatu ministru. Acést'a se petrecea acum unu anu. D. si B... luà unu advocatu dintre cei mai pronuntati din partitulu bonapartistu. „Unu bonapartistu, si-dícea D. de B..., n'are siansa d'a deveni repede ministru.“ Este adevératu, cà advocatululu bonapartistu n'a avutu siansa d'a deveni si nici a devenitu ministru, dara cu tóte dreptátile dlui de B... si cu totu talentulu advocatului ilustru, acesta n'avù siansa, ca bonapartistu, a castigá procesulu. Esindu de la audientia, D. de B... alergá la D. Victoru Lefranc, care acum nu mai este ministru: — „Ti-dau inapoi procesulu, i díse, ca sè-lu sustii in apelu... credu cà mai ai inainte-ti unu anu pana se redeví ministru.“

Suvenirea mortiloru.

† (*Radu Ionescu,*) fostu aginte diplomaticu alu Romaniei langa guvernulu Serbiei, cunoscutu si in pres'a romana ca unu publicitu emininte, a repausatu in Bucuresci, la 24 dec., in etate de 38 ani.

† (*Teodoru Buda,*) preotu in St. Giurgiu-Abra-ni, in comitatulu Bihariei, a muritu in dílele trecute.

† (*Maria Dragalina,*) soci'a preotului Mihaiu Dragalina, din Borlova, in Banatu, repausá in 1 ianuariu.

† (*Pavelu Belu,*) preotu gr. or. in Secasiulu turcescu, in Banatu, repausá 4/16 ianuariu, in etate de 53 ani.

X † (*Dionisiu, episcopulu Buzuelui,*) a repausatu in dílele trecute. Ca urmatoriu alu lui se amintesce parintele Genadie, bine cunoscutu si la noi.

Calindariu istoricu.

— Februaru. —

1. — 1245. Calimanu imperatulu Romaniei si Bulgariei móre. — 1713. Mórtea celui de pe urma principe ardelenescu Mihaiu Apaffy. — 1854. Mórtea principelui Pascieviciu.

2. — 1539. Isabela, soci'a lui Zapolia, se incoronéza la Alba-Regala. — 1711. Nascerea principelui Kaunitz. — 1801. Deschiderea primului parlamentu briticu si irlandesu. — 1836. Letitia Bonaparte móre.

3. — 993. Prim'a canonisare de catra papa Ioanu XV; numele santului e Ulrich. — 1775. Nascerea generalului Foy.

4. — 4670. Jidovii se scotu din Viena ca afirmativii otravitori ai fontaneloru. — 1830. Milosiu Obrenoviciu se proclama principe ereditariu alu Serbiei. — 1849. Rusii ocupa Sibíulu; Bem e batutu la Viz-ocna.

5. — 63. (in. de Chr.) Cufundarea orásielor Herculeanum si Pompei. — 1673. (d. Chr.) Molière móre.

6. — 1749. Anglia devine republica. — 1853. Rescöla in Milano.

7. — 1564. Michel Angelo móre. — 1812. Nascerea lui Carolu Dickens.

Post'a Redactiunii.

Dlul Gr. H. Granda in Turnu-Severin. Multiamita pentru supriinderea placuta. Amu grabitu a publicá un'a in fruntea nr. presinte. Celelalte voru urmá. Cele promise le asceptamu.

Versurile: Respunsu, La Eleonora, La Silvia, La mórtea mea, La despartire, Dorulu meu, — nu se potu publicá.

Sanetatea e fôrte pretiósá, inse — dorere! — articolulu dtale despre sanetate n'are nici unu pretiu. E numai unu esercitiu scolasticu. Ascépta, fratióre, pana mai tardioru!

Gherla. Multiamimu pentru doinele populare din Maramuresiu, ca-ci din ele aflamu cu multa supriindere, ca poporul romanu de pe acolo a inceputu se cante poesile nóstre proprie. Ni pare inse reu, ca nu le potemu intrebuintá, nepotandu-le publicá si a dóu'a óra in fói'a nóstra, unde si dta le-ai fi potutu — ceti.

Gherla. S. B. S. Cele promise — catu mai curendu. Doine mai avemu iuca de la dta. Voru urmá si acele.

Suplementu: „*Slavulu Amorului*“, romanu de Iosifu Vulcanu, tom. I. col'a III.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13.